

Ébredés

II. évfolyam 1. szám • A DUNAKANYARI EVANGÉLIKUSOK LAPJA • 2009. április

In nomine Dei

ABLAK A JÖVŐBE

Öt és fél éve a békéscsabai nagytemplom oltárától indulhattam a püspöki szolgálatba. Akkoriban igencsak szomorú látványt nyújtott a legnagyobb közép-európai evangélikus templom impozáns oltára. A megfeszített Jézust ábrázoló képet ugyanis ellopták, üres, tátongó helye olyan volt, mint egy hatalmas bedeszkázott vakablak.

Mivel sem a kép, sem a tettesek nem kerültek elő, pályázatot írtunk ki tehát a kép pótlására. Két lehetséges témát adtunk meg a művészeknek: Jézus megfeszítése vagy Jézus feltámadása. Jellemző, de nem meglepő, hogy a legtöbb pályázó a golgotai jelenetet választotta. A feltámadás ábrázolása csaknem reménytelen vállalkozásnak tűnik. De akadt egy helyi pályázó, Szeverényi Mihály, aki megkísérelte a szinte lehetetlent: egyetlen képbe sűrítette a Golgota véres drámáját és a feltámadásnak, Isten új világának vízióját.

Így, a festőművészet sajátos eszközeivel, hitünk egyik alapvető igazságát sikerült zseniálisan megfogalmaznia: a keresztre feszített Megváltó szenvedését és dicső feltámadását együtt kell látnunk és láttatnunk.

Sajnos, ma sokak élete emlékeztet a csabai oltár szomorú sorsára: hagyták ellopni vagy elveszítették életükből a megfeszített Jézust. Korábban, főleg evangélikus körökben, nagypéntek igazi főünnep volt. Emlékszem, hogy faluhelyen, Nagytarcsán, ahol tizenhat évig szolgáltam, még a nyolcvanas években is megállt az élet nagypénteken. A tsz-dolgozók letették a munkát, a templom délelőtt és este is megtelt... Azután jött a rendszerváltás, amikor a kötelező politikai megemlékezések (április 4./november 7.) helyett igazi ünnepeket választhattunk. De sajnos nagypéntek nem fért be ezek közé. A pünkösdhétfővel és mindenszentekkel szemben nagypéntek változatlanul szürke munkanap maradt...

Pedig ahogy nagypéntek húsvét nélkül értelmezhetetlen csőd, ugyanúgy húsvét is üres tavaszünnep csupán, ha nem a Golgota felől érkezünk. Miféle feltámadásról beszélünk, ha előtte nem álltunk meg bűnbánó lélekkel a kereszt tövében?! Fontos, hogy amikor hitünket megvalljuk, szinte egy lélegzettel mondjuk: meghalt, eltemették, de harmadnapra feltámadt! Ahogy ez az úrvacsorai liturgiában is megszólal: az Úr halálát és feltámadását hirdetjük, míg eljövend.

Szeverényi Mihály művészi alkotása egyetlen képben prédikál erről a csodáról, megváltásunk, üdvösségünk titkáról. A Megfeszített keresztjének sötét kontúrjain átragyog Isten új világának, a mennyei Jeruzsálemnek érkező hajnalfénye.

Ha az ellopott oltárkép sugallta látványt vakablakhoz hasonlítottam, akkor a festmény ennek ellentétéként valóban a jövőbe nyíló, reménységet hirdető ablak. Nem nyílászáró, hanem örök távlatokat nyitó látomás. Jelképesen a kereszt adja az ablak belső keretét, de az értünk szenvedő Úrra felemelt tekintet is eljuthat a háttérben feltámadó világosságig.

Isten világára és munkájára nyitott, látó szemmel ugyanezt az evangéliumi üzenetet felfedezhetjük bármelyik hétköznapi, akár otthoni ablakunkra pillantva is.

Kívánom, hogy az Ébredés minden olvasója olyan húsvétreggelre ébredjen, amikor a kereszt mögött megsejti, meglátja Isten érkező új világának ígéretes, reményteli fényét. Mert Urunk nem csak meghalt, de fel is támadt, valóban feltámadt!

Fülünkbe csenghetnek a jól ismert ifjúsági ének sorai: „Új reménység hajnalfénye kél, árad szerte szét... Jézus miénk! Nekünk elég Ó! Benne bízva miénk a jövő, mert Jézus él, halleluja!” (EÉK. 577)

Gáncs Péter

IDENTITÁSKÉRDÉS: MISSZIÓ

Az identitás (önazonosság) kérdése nemcsak a társadalomelmélet és a pszichológia, hanem a teológia, és ezen belül a gyakorlati kereszténység alapvető kérdése is. Számtalan összetevő alkotja. A legfontosabbak: nemzetiségünk, nemi azonosságunk, társadalmi pozíciónk és nem utolsósorban vallási hovatartozásunk. Amikor keresztyénnek mondjuk magunkat, önazonosságunkról vallunk. Az ember identitása azonban nem kövület, hanem állandóan változik. „Már nem az vagyok, aki voltam” – „Teljesen megváltoztam, már egészen másként látom a dolgokat” – fogalmazunk a hétköznapiakban.

A keresztyén ember identitásának alakulásában a vallási elem játsza a meghatározó szerepet, minden más ennek alárendeltje. Ebben a bonyolult folyamatban fogalmazódik meg újra és újra a kérdés: mit jelent keresztyénnek lenni? Ha identitásunkat kereszténységünk determinálja, ez a kérdés egész életünket végigkíséri. S éppen ez a körülmény jelzi, hogy változó, alakuló, átalakuló identitásról van szó.

Arra a kérdésre, hogy mi a kereszténység, az egyház története során számtalan felelet született. Válaszokban – és ez nem meglepő – a jelenkor sem szűkülökdi. A kereszténységet valóban nem lehet egyetlen definícióval meghatározni. Nem beszélve arról, hogy az egyes keresztyén ember életében is változik a kereszténység megélésének formája. Megkérdőjelezhetetlen viszont az, hogy a kereszténységet csak Jézus Krisztus személyéhez kötve lehet értelmezni. Ez és Ő a kiindulópont. Jézus Krisztus személyéről, identitásáról elsősorban a Bibliában tájékozódhatunk.

Az identitás a Szentírás egyik fő témája. A teremtés történetei az ott lapuló „kicsoda az ember?” kérdésre válaszolnak. Az első oldalakon azt olvassuk, hogy az ember Isten képmására teremtett. Nos, ez az a pont, ahova a misszió, a küldetés ügye kapcsolódik. Az Isten az embert embernek teremtette. Az ember identitása csak az Istennel való viszonyban értelmezhető. Az Ószövetség egyéni élettörténeteken és közösségi történeteken keresztül boncolgatja, hogy mit jelent az Istennel való viszonyban embernek lenni. Az Újszövetség kijelentés az ember kilétéről egészen váratlan helyzetben hangzik el. János evangéliumában, Pilátus, miután a bíborruhás és töviskoronás Jézust a tömeg elé állítja, Jézusra mutatva azt mondja: *Ecce homo*, íme az ember. Nos, ebben a bíborruhás és töviskoronás, ebben a megfeszített, de feltámadott Krisztusban mutatja meg Isten azt, hogy az emberből hogyan lehet végre ember. János evangéliumában szinte refrénszerűen olvassuk a krisztusi felhívást: „Kövess engem!” Keresztyén embernek lenni, és azzá válni csak követésben lehet.

Az identitás és a misszió (küldetés) problémája az újszövetségi iratokban leginkább Jánosnál kapcsolódik össze. A misszió görög megfelelője az *apostello*, „küldeni” ige, amelyben az „apostol” szavunkat ismerjük

fel. János evangéliumában a „ki vagyok/kik vagytok” kérdés és a küldetés ügye csak együtt értelmezhető. Itt hangzik el legtöbbször Jézus szájából az „én vagyok” kezdetű kijelentés: én vagyok a világ világossága, az élet kenyere, az út, az igazság és az élet, a jó pásztor; a samáriai asszony hitét, hogy egyszer majd eljön a Messiás, Jézus „én vagyok az”-zal erősíti meg. (Érdeemes így végigolvasni a János szerinti evangéliumot.) Valamennyiszer kilétéről beszél, Jézus ezt mindig kettős összefüggésben teszi. Egyrészt Istenhez való kötöttségét, másrészt a tanítványokhoz való kötődését fejezi ki. S mindez ebben a mondatban: „Ahogyan engem elküldött az Atya, én is elküldelek titeket” (Jn 20,21). Az identitás és misszió bonyolult összefüggése így válik egyértelművé. Jézus Krisztusban, az Atya elküldte azt, aki „íme az ember” lett számunkra. Kereszténységünk csak Jézus Krisztus személyében válik valósággá. Ebben az egymáshoz tartozásban értjük meg azt, hogy mit jelent embernek lenni. Tehát csakis kereszténységünk, Krisztus-követésünk révén tudunk emberek lenni. Küldetésünk, az emberi lét, csak Krisztusban valósítható meg.

Nos, mindennek nyilván gyakorlati következményei is vannak a mindennapokra nézve. Fontos figyelni arra, hogy Jézus mindig az én vagyok-ti vagytok-mi vagyunk összefüggésben beszélt. Azaz követőit *koinoini-ára*, közösségre, együtt, egymással és egymásért való élésre és életre hívta el. Nem hierarchia, hanem *koinonia*. Jelenkori kereszténységünkre lefordítva mindez azt jelenti, hogy a Krisztusban megtalált identitásunk arra ösztönöz és kötelez, hogy közösségben éljünk másokkal. Az identitást nem lehet elrejtteni. Az, hogy kik vagyunk, meglátszik rajtunk. Kereszténységünk azt jelenti, hogy a jelen élethelyzetünkben – családban, gyülekezetben, a város közösségében, a társadalomban – a helyünkre kerülünk. A dolgunkat tesszük; azt, amire elküldtünk. S arra küldtünk el, hogy Istenről tanúszkodjunk, hogy egymásnak szolgáljunk, egymásnak segítsünk, s hogy Krisztusban egyek legyünk.

A János szerinti evangélium a missziót az egységre való felszólításban fogalmazza meg. Egyek legyetek, mint ahogyan én és az Atya egyek vagyunk. Egységet alkotni pedig csak úgy tudunk, ha egymással beszélünk. A hit dolgairól, Istenről, Krisztusról, Szentlélekről, egyházról, gyülekezetéről, a kereszténység megélt formáiról, saját evangélikusságunkról, a nem evangélikus keresztyénekkal való párbeszédéről, élet és halál kérdéseiről. A kereszténységünk elsőrendű feladata, hogy újra meg újra megbeszéljük egymással azt, hogy kik is vagyunk; s hogy identitásunknak milyen következményei vannak a környezetünkre nézve.

A misszió bibliai értelmezésének első lépése identitásunk tisztázása. Annak megválaszolása, hogy egyéni és közösségi szinten mit jelent keresztyénnek lenni. Ezt

a lépést senki nem teheti meg helyettünk, hiszen válszunk konkrétsága annak a környezetnek a feltételeitől is függ, amelyben élünk. A misszió tehát azzal kezdődik, hogy közösségben, kisebb vagy nagyobb csoportokban elvégezzük ezt a feladatot. Ezt követően azt kell végiggondolni, hogy keresztyénségünk miként válik láthatóvá a gyülekezeten kívül is. S ettől a pillanattól kezdve a folyamatok párhuzamosan futnak. Így csatlakozhatnak a közösséghez új tagok, s fogalmazódhatnak meg újabb feladatok. Ebben a közösségben minden tag egyformán fontos.

A mi missziónk, küldetésünk az, hogy Istenről beszéljünk, szóban és tettben. Az igazi teológia, az Istenről szóló beszéd abban a közösségben születik, amely-

nek tudatos tagjai vagyunk vagy azzá akarunk válni. A közösség legkisebb egységét alkotjuk, amikor ketten vagy hárman összegyűlünk Krisztus nevében. Történet ez családban, barátok, rokonok közt, bárhol.

Az identitás és misszió – János evangéliumában megfigyelt – egységből kiindulva tovább tanulmányozhatjuk a Szentírás misszióról alkotott képét. Soha nem szabad szem elől téveszteni azt, hogy a Biblia nem receptkönyv, hanem életünk, identitásunk zsinórmértéke. A misszióról szóló tanítását a krisztusi közösségben, a Szentlélek vezetésével együtt szabad és kell felfedeznünk.

Nagy Dorottya

EGY VASÁRNAP PÜSPÖKÜNKKEL

Közvetlenség, egyszerű jelenlét, barátságos érdeklődés, természetes beszélgetések, klerikális sallang nélküli szavak – így ismerhettük meg egyházi vezetőnket, Dr. Fabiny Tamást, az Északi Egyházkerület püspökét március 22-én, amikor családjával és Benczúr László egyházkerületi felügyelővel egész napos látogatást tett gyülekezetünkben.

Felidézhattuk a három évvel ezelőtti püspöki székfoglaló beszédében elhangzottakat: „Ha Isten *Deus loquens*, beszélő Isten (Zsid 1,1), akkor az Ő népe *ecclesia colloquens*, beszélgető egyház lehet.” Így történt: a közös reggelitől a nap végéig, a gyülekezeti fenntartásba szánt óvoda épületének megtekintéséig egy folyamatos, jó ízű párbeszéd részesei lehettünk.

A délelőtti igehirdetés az egyházi perikópa által kijelölt apostoli tanításban megfogalmazódó úrvacsoráról szólt, amelyre a gyülekezet – rendhagyó módon a hónap harmadik vasárnapján – közös úrvacsoravétellel válaszolt.

A parókia böjti ünnepélyességgel megterített fehér asztalánál ott ült Czöndör István püspöki titkár és családja is. Bükkös-parti séta következett, majd rendkívüli presbiteri gyűlés, amely során mindenki elmondhatta, hogy egyrészt miben látja gyülekezetünk erősségét, másrészt milyen területeken kell előrelépéseket tennünk lelki közösségként és gazdálkodó szervezetként egyaránt. Ezek között említést érdemel az orgonaépítés terve, az evangélikus zenei óvoda létrehozásának szándéka, valamint a temetőrekonstrukció. Közösségünk növekedéséből szintén adódnak feladatok, így a régi és új gyülekezeti tagok kölcsönös megismertetése, a lelkes tehermentesítése egyes feladatok átvállalásával, a laikus szolgálattevők gyakorlati munkába állítása. Tudatosítanunk kell azt is, hogy személyes felelősségünk része az egyházfenntartói járulék befizetése. Fabiny Tamás dicsérő szavak helyett hálával köszönte meg a konstruktív együttgondolkodást, majd az egyházi stra-

tégia *Élő kövek* nevet viselő programjáról tájékoztatott. Buzdította a gyülekezetet saját stratégiájának kidolgozására, hozzátéve, hogy Szentendréről és környékéről mindig jó híreket hall. Különösen is megnyugtató és örömteli, hogy nő a megkereszteltek és a templomba járók száma, életképesek a hétközi alkalmak, és az általános vélemény, hogy van evangélikus élet a Dunakanyarban. A másfél órás beszélgetés végén a püspök arra kérte a jelenlévőket, hogy okosan szeressék lelkészüket, amelynek alapja a kölcsönös, testvéri szeretettel elmondott őszinte szó.

Tartalmas vasárnapunk délutáni szeretetvendégséggel folytatódott. Nyitásként a Stella énekegyüttes adott emlékezetesen gyönyörű koncertet, Abaffy Nóra művészeti vezető vezényletével. A hatfős, képzett zenészekből álló, önkéntes alapon működő együttes reneszánsz és barokk motettákat énekelt négy, öt és hat szolamban. Ezt követte a püspöki szolgálata előtt újszövetségi professzorként működő Fabiny Tamás vetített képes előadása, amelynek témáját a „2009 Pál apostol éve” program adta.

A gyülekezeti teremben tartott szeretetvendégség jó alkalmat kínált a kötetlen testvéri beszélgetésre püspök és gyülekezet között. Számtalan ismeretség született egy egyszerű, évközi vasárnapon, aminek nem a magas egyházi tisztségviselő jelenléte, hanem a kölcsönös megbecsülés, tisztelet és a lelki közösség teremtette meg az ünnepélyességét.

Horváth-Hegyi Olivér

A gyülekezetünk presbiterait bemutató sorozatban ezúttal Király Lászlóné és Králik Jánosné következnek a névsorban.

KIRÁLY LÁSZLÓNÉ

Mariska néni gyülekezetünk legidősebb presbiter, az idén nyolcvan éves. Mióta tetszik hozzánk tartozni?

1929-ben születtem a Nógrád megyei Nézsán. Negyedik elembe jártam, amikor ideköltöztünk. Édesapám cseléd volt, édesanyám napszámos.

Mi volt az első meghatározó élménye az egyházban?

A konfirmációm nagyon szép volt. Ez a háború alatt történt, a csillaghegyi evangélikus templomban. Farkas Lajos volt a lelkész. Én nagyon felnéztem rá. Az unokatestvérem a Keresztény Ifjúsági Egyesületbe járt, és én megkérdeztem tőle, hogy mehetnék-e én is. Ő rábólintott, és én ott is ragadtam a korombeli fiatal keresztények között. Arra is emlékszem, hogy amikor még Harasztipusztán laktunk, Vácrátótra jártunk a katolikus iskolába. Én a többiekkel jöttem haza, így ott maradtam a katolikus hittanon. Nem volt könyvem, de a hittanórán mindig példaképnek állítottak, hogy bár nekem nem kötelességem, mégis én tudom a válaszokat.

Csak 1950-ben épült templom Szentendrén. Addig hova jártak istentiszteletre?

KRÁLIK JÁNOSNÉ

Iréne néni gyülekezetünk egyik legrégebbi tagja. Mióta is?

Már az ötvenes évek végétől, Mikler Gusztáv tiszteletes úr idejében ide jártunk a férjemmel.

Nyugdíjas évei előtt mivel foglalkozott?

A budakalászi textilgyárban voltam szövőnő, később áruátvevő lettem.

Mikor választották meg presbiternek?

2006-ban, de már azelőtt is sok mindenben segítettünk Szentpéteri Péter tiszteletes úrknak.

Van még valami, amit több mint két évtizede tetszik vállalni ...

Az úrvacsorai borra és az oltárra való virágra gondol? Bort már nem készítek, amióta tavaly meghalt a férjem. A virágról viszont gondoskodom, ahogy annak idején édesanyám is.

Hol nőtt fel Irénke néni?

Kemenesmihályfán születtem. Anyám evangélikus volt, apám katolikus, később ő is áttért. Talán 16 éves lehettem, amikor egy fiatal lelkész evangelizált a faluban. Tőle hallottam, hogy egyszer nagyon beteg volt a felesége, és rengeteget imádkoztak érte. Hála Istennek, felépült. Meghatározó élmény volt ez nekem. Ettől kezdve sokkal jobban figyeltem a lelkész szavaira. Valahogy olyan más lett minden.

Amikor két évig Boldogtanyán laktunk, a lelkésszel a Duna másik oldalára jártunk. A nevére már nem emlékszem, de olyan aranyos gömbölyű arca volt. Én úgy mentem vele, mint mikor a kisgyerekeknek fogják a kezét. Amikor a Duna jegén jöttünk istentiszteletre, a tiszteletes úr mindig mondta, hogy lám-lám, most is meglátszott, hogy a tanyasiak itt voltak. Mert mi mindig szívből énekeltünk.

A boldogtanyai évek után Pomázra költöztek. Hogyan éltek itt az evangélikusok?

A háború után eleinte az óvodában, majd a református gyülekezeti teremben tartottuk az istentiszteleteket. Van egy régi fényképem, egy istentisztelet után készült, még gyermekkoromban. Rengetegen vagyunk.

Mariska néni mióta presbiter?

Ahogy édesanyám meghalt, én örököltém meg a feladatot, hogy szedjem össze az adományokat. Aztán engem is megválasztottak. Huszonhat éve vagyok presbiter, de már nagyon nehezen mozgok.

Beszéljen még az Istennel való kapcsolatáról!

Este, amikor egyedül vagyok, imádkozom az egész családemért. Nem tudom elénekelni, de elmondom az esti éneket: „Ez a nap is csendesen, / megint elmúlt Istenem, / semmi bajom nem esett, / szent karod védelmezett.” Ezután jön a „Jézus te égi szép, tündöklő fényű név” kezdetű ének. Ezeket szeretem, mert gyönyörűek.

Iréne néninek szép hangja van, szeret énekelni?

Otthon is szoktam. Ha éjjel nem tudok aludni, előveszem az énekeskönyvet, ez segít.

Hogyan látja gyülekezetünk történetét, akár néhány évtizedre visszamenően?

A hetvenes, nyolcvanas években előfordult, hogy csak hárman-négyen voltunk istentiszteleten. A templomépítés sokat segített. Akkoriban éppen nagyon beteg voltam, és mondtam a férjemnek, hogy bárcsak láthatnám az új templomot! Amikor aztán hazafelé hozott a kórházból, erre kanyarodtunk és megnéztük. Hát én olyan boldog voltam!

Melyik hétközi csoportba tetszik járni?

A nyugdíjas körbe. Olyan jó, hogy ott mindenki el tudja mondani, mi történt vele, jobban megismerjük egymást. Szeretem ezeket az alkalmakat.

Miben tetszik látni a gyülekezet erősségét?

Mostanában valahogy jobban tarjuk a kapcsolatot, többször találkozom a korombeliekkel, közös programokat szervezünk. Már nem csak itt látjuk egymást, van kapcsolatunk a templomon kívül is.

Iréne néni élete összefonódik az evangélikus egyházzal. Miért jó Isten közelében lenni?

Én ebbe belenyöttem. Nekem mindig természetes volt a közösség, jól éreztem magam olyan emberek között, akik templomba járnak. Az egyházban mindig is otthon éreztem magam. Ha valami miatt nem mentünk vasárnap templomba, úgy éreztük, nincs is vasárnapunk. Most is ezért járok templomba.

A BELSŐ CSEND

A Johann Sebastian Bach születésének 324. évfordulója alkalmából tartott zenés áhitat során elhangzott bevezető részlete.

A zenéről gondolkodva-beszélve nem felejtkezhetünk meg a csendről sem. A csend és a zene, mint két elválaszthatatlan ikertestvér, nem létezik egymás nélkül. Mi muzsikások jól tudjuk, mennyire fontos a zene megszólalása előtt elhalkuló zajt felváltó, hasonlóképpen a zene elhallgatása után beálló áhitatos csend. (Ezért zavaró oly sokszor egy-egy zenemű elhangzása után a felcsattanó taps.) De szerves része a zenének a hangok közötti hosszabb-rövidebb szünet is. Csend nélkül értelmetlen a zene, zene nélkül üres a csend.

Létezik azonban egy másfajta csend is, a belső csend. Ezt illusztrálja Rembrandt festménye is. Rembrandt – aki csak Bach-i mértékkel mérhető óriása a művészetnek – zseniálisan ábrázolja ezt a belső csendet. Képeinek címe: *Az angyal diktál Máté apostolnak*. A hagyomány szerint angyal mondta tollba Máténak az evangéliumot. (Ne feledjük: az angyal szó – a görög angelos – hírnököt jelent. Az angyal Valakinek a követségében jár.) Mi látjuk a képen, amint az angyal Máté mögött áll és a fülébe súg, Máté pedig írja az evangéliumot. Az apostol nem látja az angyalt, előre néz. Ha jól megfigyeljük az evangélista tekintetét – Rembrandt nem szemeket, hanem tekintetet tudott festeni! –, észrevehetjük, hogy az apostol nem valamit néz, nem a végtelen távolba mered, hanem befelé figyel. Belülről hallja az angyal hangját. Ehhez azonban csendben kell lennie. Belső csendjében érthető a követ suttogása.

Ez az, ami a mai ember életéből nagyon hiányzik. A külső s a belső csend. Korunkban, amely joggal érdemli ki a környezetszennyező jelzőt, nemcsak a mérhetetlen mennyiségű széndioxiddal és a már a világűr-ből is látható szeméthegekkel mérgezzük magunkat, megöljük az egyik legnagyobb áldást, a csendet is. Pedig milyen jó lenne időnként ismét megteremteni magunknak és magunkban a külső és a belső csendet. Napjában legalább egyszer kikapcsolni a rádiót, be sem kapcsolni a televíziót, kivenni fülünk-ből a kis hangszórókat. Befelé figyelni, hátha megszólal valaki. Hátha valaki elmond nekünk valamit, amit már régen akart, de a magunk keltette ricsajban nem hallottuk a hangját.

Muzsikás barátaim jól tudják, egy zeneművet megszólaltatni csak úgy lehet, ha előtte elcsendese-dünk. Befelé figyelünk, és megvárjuk, amíg belül megszólal. Csak akkor tudjuk elkezdni.

Ezért indokolt, hogy éppen egy hangversenyen beszélünk a csendről. Mert zenét hallgatni is többféleképpen lehet. Lehet háttérzajnak használni, oda-odafigyelni – ilyenkor a hangulatunkra hat. Ha jobban figyelünk, akár esztétikai élményt is nyújthat. Mindkettő szép.

Lehet azonban úgy is zenét hallgatni, ha először megteremtjük a belső csendet. Elhallgattatjuk a zavaró

Rembrandt: Az angyal diktál Máté apostolnak

gondolatokat, a kívülről hozott indulatokat, és hagyjuk, hogy a muzsika belül szólaljon meg. Ekkor a zene megérinti a lelkünket. És megtörténik a csoda: megértjük – igen, megértjük! –, nem tudjuk megfogalmazni, nem is kell, mégis megértjük, hogy a zene nyelvén mit mond az angyal, aki ma este nem más, mint Johann Sebastian Bach.

Zászkaliczky Tamás

LUTHER A MUZSIKÁRÓL

Isten egyik legszebb és legcsodálatosabb adománya a muzsika, melynek a Sátán dühös ellensége, mert a muzsika sok rossz gondolatot és kísértést elűz, azért az ördög nem állhatja.

A muzsika az egyik legjobb tudomány, a kották megélesztik a textusnak szavait. A muzsika elűzi a szomorúság szellemét, amint Saul király példája mutatja.

A muzsika a búskomor emberek legjobb vigasztalója; a szívet megbékélteti, megújítja, felüdíti. A muzsika magában is tanítómester és fél tisztesség, mert az emberek szelídebbek, nyájasabbak, erkölcsösebbek és okosabbak lesznek tőle.

(Forrás: Luther Márton: *Asztali beszélgetések*. Helikon Kiadó, Budapest, 1983. 197. o.)

INTERJÚ JÁVOR PIROSKA FESTŐMŰVÉSSZEL

Mióta éltek Szentendrén?

1969 óta élünk a városban, és 32 éve dolgozom a Dézsma utcai műtermemben.

A festői pályát választottad, már egész fiatalon. Mi a történeted?

A szüleim semmit sem erőltettek ránk, végtelen szabadon nevelték minket, a három lányt. Édesapám a ceglédi evangélikus gyülekezet lelkészeként szolgált, szülőnek is nagyon jó volt. Szerettem rajzolni, ahogyan a kisgyerekek általában. Minden kisgyerek jól rajzol. Már akkor kezükbe fogják a ceruzát, amikor még meg sem tudnak szólalni. Aztán mindannyian megtanulnak verset mondani, énekelni, később olvasni, néhány éve sen egész szépen megnyílik az értelmük, és ilyenkor legtöbbször visszaszorul a rajzolás utáni vágy. Sokan egyszer csak abbahagyják, van aki nem. Aki nem hagyja abba, abból lesz a festő.

Én nem hagytam abba. Már kisiskolás koromban rajzoltam képeslapot, és egy forintért árultam az iskolában. Egy időben színésznő szerettem volna lenni, de amikor választanom kellett, mégiscsak a festészet mellett döntöttem. Negyven éves koromra bizonyosodtam meg róla, hogy helyesen döntöttem. Erre a szabadságra szükségem van.

Milyen gyermekkorod volt?

Nagyon jó. Édesanyám otthon volt velünk, engem pedig mint legkisebbet, azt hiszem, el is kényeztettek. Jól éreztem magam.

Evangélikus lelkészcsaládban nőttél fel, de nem gondolom, hogy ezért tartozol az evangélikus gyülekezethez.

Nagyon örülök, hogy evangélikusnak születtem. Más felekezetűként talán nem változtatnék religiót, de ki tudja, esetleg elmaradnék a templomból. Szeretek templomba járni. Ez olyan, mint a nyelvtanulás. Van aki egyedül is tud nyelvet tanulni, előveszi a szótárt és bebiflázza. Másnak szüksége van nyelvtanfolyamra. Én, ha nem mennék el vasárnap a templomba, nem feltétlenül gondolkoznék a hit dolgain. Sőt, leginkább arra van igényem, hogy minderről meghallgassam más gondolatait. Olykor szívesen vitatkoznék, de ezt azért ott mégsem lehet.

Egy hangulatos műteremben ülünk, a szépen rendezett tárgyait és festményeid között. Ez valahogy egészen más világ, mint az otthon vagy egy kiállítás. Mit jelent számodra a műterem?

A legjobb dolog a világon. Tavaly volt a szentendrei Fő téren a *Kert* címet viselő retrospektív kiállításom, ami az életemről szólt. A kiállítást megnyitó beszédben hangzottak el többek között azok a mondatok, amelyek nagyon találóan fejezik ki, mit jelent számomra ez a világ. „Piroska egészen sajátos, privát szigeten dolgozik Szentendre közepén, a Dézsma utcai műtermében. Ez az ő személyes belső kertje. (...) Szigorú jegyességet kötött a művészettel. Falakat emelt maga köré a művészetből, családjából, zenéből, tárgyaiból felépítette belőlük festészetének alapszimbólumát, a házat, amelynek falai távol tartanak tőle mindent, ami elterelhetné figyelmét a munkájától.” Én nagyon „egy ügyű” vagyok, egy dolog érdekel igazán, és ez a festészet.

Milyen téma foglalkoztat mostanában?

Az idő. Az idő múlása annyi mindenben felfedezhető. A természet változása, a periodikus ismétlődések, az emberi élet folyása mind-mind ezzel szembesít. Elfogadom, hogy múlik az idő. Ez adottság. Mint ahogyan azon sem gondolkozom, hogy nő vagyok, magyar vagyok, azon sem, hogy telik az idő. Mégis jó megfesteni az időnek egy-egy szakaszát, vagy azt a módot, ahogyan múlik.

Kinek festesz és mi a célod a festészettel?

Mindenkinek festek, aki megnézi a képeimet. Nem életcélom és nem is hobbim a festészet, inkább önkifejezés. Nem várom el, hogy egy-egy képemben azt lássa meg más is, amit én gondolok, sőt nagyon örülök, ha valaki olyasmit lát meg benne, amire én nem is gondoltam. Nem magamnak festek, ezért azt szeretném, hogy aki látja, nézi a képet, ne maradjon közömbös irányta.

Vidám képeid vannak.

Igen, azt hiszem ez így van. Egy francia festő, Matthis mondta: „Amiről álmodozom, az egyensúly, a tisztaság, a nyugalom művészete, nyugtalanító, elgondolkodtató

téma nélkül, ami a szellem munkásának, az üzletembernek, az irodalmárnak egyaránt olyan megnyugvást, lelki gyönyört jelent, mint egy kényelmes karosszék, amelyben kipihenheti fáradtságát.” En is ezt szeretném elérni a festményeimmel. Annyi csúnya dolog van az életben, minek azt még meg is festeni. Minek terhelni olyan gonoszságokkal az embereket, amely nem épít? Általában arról beszélnek, hogy mi rossz dolog történt. De miért kell azt még mesterségesen is szaporítani. Én valami jó érzést szeretnék kiváltani az emberekből.

Milyen formákat kedvelsz?

Szeretem a természet színeit és formáit, de kedvelem a kört, a háromszöget, a négyszöget is. A négyszetbe sokszor kívánczik kereszt. Számomra a kereszt a találkozást, a keresztutat, a kereszteződését, a választást, a döntést jelenti.

Beszélgetésünk végén még valamit a formákról. Te tervezted templomunk rózsablakát, amelyen egy spirálvonal fut egy fordított háromszögbe.

Számomra ez a labirintus az életutat szimbolizálja, ami egy templomba igazán beleillik. Itt keresztelnek meg rögtön az életünk kezdetén, aztán ha az egyházban maradunk, folytatjuk a templomba járást, és talán a vége

is oda kötődik, ott ravataloznak fel egy gyászistentisztelet keretében. A rózsablak felső szélén lévő háromszög az útvonal kezdetét és irányát mutatja. Az útvonal pedig addig kanyarog, míg egy fehér háromszögben végződik, mely azt az ismeretlent szimbolizálja, ami a földi út végén vár ránk.

DÍJNYERTES ALKOTÁS AZ ALKOTÓÉRT

Az év belsőépítészeti pályázaton a szakmai zsűri a szentendrei evangélikus templom belsőépítészeti terveit tartotta legharmonikusabbnak. A címet a Magyar Építész Kamara belsőépítészeti tagozata ítéli oda a kiemelkedő, különleges tervezői értékkel bíró belsőépítészeti munka tervezőinek. Az immár tizenegyedik alkalommal odaítélt elismerést az idén március 18-án a Laki Kereskedelmi Központban rendezett ünnepségen adták át.

A csend néha nagyobbbat szól a kiabálásnál. Időnként többet értünk meg a hallgatásból, mint a kimondott szavak bő áradásából. Korunk kaotikus hangzavarában, a túlordibálás kényszerében, a technikai eszközök változtatás nélküli alkalmazása idején kifejezetten jólesik a csend – magyarázta a zsűri döntését Finta József építész, a zsűri elnöke. – Korunk építészeti és belsőépítészeti, forma és téralkotó cselekedeteinek káoszában nagyon nehéz feladat megtalálni a csendet. A lélek és a hozzá tapadó formák, színek, részletek, bútorok, világítási effektusok harmóniája az, amely Kocsis Barnabás és Kocsis Gáspár szentendrei templomát az igen magas színvonalú pályázati mezőnyből kiemelte. Ezt a nagyon is sokatmondó és összetett emberi és építészeti csendet díjazta a zsűri az elismerő cím odaítélésével.

A csend valóban értékes, ha tartalommal töltjük meg. Az üres templom csendje egy üres épület csendje. Gyülekezetünk tavaly szeptember óta minden igehirdetés végén egy-két percre elcsendesedik, hogy a hirdetett ige még inkább elmélyüljön az Istenre figyelő közösségben. Ez a csend más, mint a négy fal üres hangtalansága. Lelki életünk közegének megtalálásában segítségünkre lehet a szakrális tér esztétikája, a harmónia által megszületett csend. A templom lényege mégsem a csend, hanem Isten és az emberek között történő pár-

beszéd, amely minden építészeti megoldáson túlmutat. Ettől az életformáló Igétől válik az emberkéz alkotta tér Isten kezének alkotóműhelyévé.

Dunakanyari Evangélikus Élet

ELÉRHETŐSÉGEINK

Lelkészi Hivatal, templom

2000 Szentendre, Bükkös part 2.

Tel.: 06 26 303 459

szentendre@lutheran.hu

http://szentendre.lutheran.hu/

Lelkész: Horváth-Hegyi Olivér

Tel.: 06 20 824 27 89

oliver.horvath-hegyi@lutheran.hu

Felügyelő: Sereginé Székács Csilla

Tel.: 06 26 311 661

Gondnok, pénztáros: Koren Tamás

Tel.: 06 20 824 36 98

RENDSZERES ALKALMAINK

ISTENTISZTELETEK

SZENTENDRE vasárnap 10.00 óra
(minden hónap első vasárnapján
úrvacsorai istentisztelet)

POMÁZ (Református gyülekezeti
terem, Hősök tere 1.) minden
hónap első és harmadik
vasárnapján 8.30

LEÁNYFALU (Református Szeretet-
otthon, Szent Imre herceg u.1.) min-
den hónap harmadik vasárnapján
17.00 óra

GYERMEK-ISTENTISZTELET

SZENTENDRE – minden hónap má-
sodik és negyedik vasárnapján 16.00

PRESBITERI ÜLÉS

Minden páratlan hónap első
csütörtökén 18.00

ÜNNEPI ISTENTISZTELETEK RENDJE

SZENTENDRE

Április 5. Virágvasárnap 10.00

Istentisztelet, úrvacsora

Április 9. Nagycsütörtök 18.00

Istentisztelet, úrvacsora

Április 10. Nagypéntek 18.00

Passió istentisztelet

Április 12. (vasárnap) 5.00!

Húsvét hajnali istentisztelet felnőtt
keresztelessel és konfirmációval

Április 12. (vasárnap) 10.00

Húsvét, úrvacsora

Április 13. (hétfő) 10.00

Húsvét második napja, úrvacsora

Május 3. (vasárnap) 10.00

Hálaadás az édesanyákért, úrvacsora

Május 21. (csütörtök) 10.00

Mennybemenetel, istentisztelet

Május 31. (vasárnap) 10.00

Pünkösdi ünnepe, úrvacsora

Június 1. (hétfő) 10.00

Pünkösdi második napja, úrvacsora

Június 14. (vasárnap) 10.00

Te Deum laudamus – tanévzáró
istentisztelet

POMÁZ

Április 12. (vasárnap) 8.30

Húsvét, istentisztelet, úrvacsora

LEÁNYFALU

Április 13. (hétfő) 17.00

Húsvét második napja, istentisztelet

Június 1. (hétfő) 17.00

Pünkösdi második napja, istentisztelet

GYÜLEKEZETI NAPTÁR

Április 12. (vasárnap)

Húsvét hajnali istentiszteletet köve-
tően közös húsvét reggeli agapéra
hívogatunk

Április 24-25. (péntek-szombat)

Egyházkerületi sportnap Aszódon

Május 2. (szombat) 18.00

Martinus finn kórus koncertje

Május 10. (vasárnap)

Budai egyházmegye kórustalálkozó-
ja Pesthidegkúton

Május 16. (szombat) Esőnap június 6.

Gyülekezeti kirándulás a pilisszent-

kereszt Szurdokba és a ciszterci apát-
sághoz

Május 23. (szombat) Egyházkerületi
Missziói Nap Nyíregyházán

Június 14. (vasárnap)

A tanévzáró istentisztelet után gril-
lezés a templomudvaron

HÁZASSÁGOT KÖTÖTT

Gy. Molnár István és Hella Strunk.

A FELTÁMADÁS REMÉNYÉBEN ELTEMETTÜK

Szarvas Zoltán (64) testvérünket.

EGYMONDATOS HÍREK

Március 18-án esperesi vizitáción
gyülekezetünk adminisztrációját és
gazdasági életét tekintették át.

A baba-mama kört ezentúl heti rend-
szerességgel tartjuk, minden szerdán
10 órától.

2009. március 1-jétől Pucher Gabri-
ella egyházi hetente 2x3 órában se-
gíti a lelkeszi hivatal munkáját.

Köszönjük azok támogatását, akik
adójuk 2x1%-át gyülekezetünk ala-
pítványának, illetve egyházunknak
ajánlották fel.

Szeretettel hívjuk fel az idős testvé-
rek és hozzátartozóik figyelmét, hogy
a 90., 95. és 100. életévüket betöltő
testvérek az illetékes önkormány-
zattól 90, 95, illetve 100 ezer forint
egyszeri támogatást kapnak.

Újságunkkal együtt küldjük a 2008
évi lelkeszi, felügyelői és gazdasági
beszámolót, valamint a május 16-i
gyülekezeti kirándulásunk részleteit.

*Az értünk meghalt és feltámadott Jézus-
ban megélt örömet, megódlásunkra rá-
csodálkozó felismerést, és a halál felett
győzedelmeskedő Jézus jelenlétét kérjük
minden kedves Olvasónknak húsvét
ünnepén! • Az Ébredés szerkesztősége*

Szentendrei Evangélikus Egyházköz-
ség bankszámlaszáma:

OTP 11742087-20000545

Rosa Lutheri Alapítvány adószáma:

18688849-1-13

bankszámlaszáma:

OTP 11742087-20072643

Ébredés®

Szerkesztőség:

Sereginé Székács Csilla felügyelő,
Bereznai Péter, Opóczky László, Sági Márta
Felelős kiadó: Horváth-Hegyi Olivér lelkész

2000 Szentendre, Bükkös part 2.

Tel.: 06 26 303 459

e-mail: szentendre@lutheran.hu

Megjelenik negyedévenként 500 példányban,
ingyenes terjesztésben.